

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1932 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om viktmärkning i vissa fall av gods som skall inlastas å fartyg.

Genom en den 30 januari 1932 till riksdagen avlämnad proposition, nr 55, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om viktmärkning i vissa fall av gods som skall inlastas å fartyg.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Gods med en bruttovikt av ettusen kilogram eller mera, som är avsett att inom eller utom riket för befordran inlastas å fartyg, skall före inlastningen eller, där denna skall ske i utländsk hamn, före avsändandet från riket föras med uppgift om bruttovikten i kilogram. Sådan uppgift skall på ett tydligt och varaktigt sätt anbringas å godsets utsida.

Skyldighet att tillse, att godset förses med behörig viktuppgift, åvilar avlastaren eller, där inlastningen skall ske i utländsk hamn, avsändaren.

2 §.

Tillsyn å efterlevnaden av bestämmelserna i 1 § utövas, under överinseende och ledning av yrkesinspektionens chefsmyndighet, av yrkesinspektionens befattningshavare; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av lagen om arbetarskydd.

3 §.

Saknas i fall, som avses i 1 §, viktuppgift, eller är bruttovikten för lågt angiven, straffes den för viktmärkningen ansvarige med dagsböter; dock vare han från ansvar fri, där godset, då han mottog detsamma, var försett med uppgift om bruttovikten och anledning saknats till antagande, att uppgiften var oriktig.

Är viktuppgiften icke anbragt på ett tydligt och varaktigt sätt å godsets utsida, eller avser uppgiften icke bruttovikten i kilogram, straffes den för

viktmärkningen ansvarige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Följer å förseelse, som ovan nämnts, ansvar enligt allmän strafflag, skall straff enligt denna lag icke tillämpas.

4 §.

Förseelse, som i 3 § sägs, åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1933.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet hänvisa till propositionen.

*Förslagets
tillkomst.*

Internationella arbetsorganisationens konferens antog år 1929 ett konventionsförslag angående angivande av vikten å tyngre kollin, som transporteras å fartyg. I proposition nr 71 till 1930 års riksdag förelade Kungl. Maj:t riksdagen bland annat berörda konventionsförslag för yttrande. Beträffande detta förslag anförde föredragande departementschefen i propositionen, att det i och för sig syntes önskvärt, att konventionens bestämmelser bleve gällande i vårt land. För att konventionen skulle få någon större betydelse för vårt lands vidkommande fordrades emellertid, att de stater, med vilka Sverige hade livligare handelsutbyte, ävenledes skrede till ratifikation, en förutsättning, som ännu ej föreläge. Det förefunnes vidare ännu icke tillräcklig utredning i den i vissa hänseenden svåra frågan rörande innehållet i den lagstiftning, som måste bliva en följd av konventionens ratifikation. Under sådana förhållanden vore departementschefen icke då beredd att förorda, att konventionen ratificerades från svensk sida.

På hemställan av andra lagutskottet i dess utlåtande nr 17 meddelade riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t, nr 139, att riksdagen icke ansåge sig kunna överblicka konsekvenserna av ett biträdande av konventionsförslaget och att riksdagen därför icke för det dåvarande kunde tillstyrka ratificering. Enligt riksdagens mening borde emellertid det av konventionsförslaget omhandlade spörsmålet av Kungl. Maj:t göras till föremål för ytterligare utredning.

Under det senaste sammanträdet av internationella arbetskonferensen hölls i Genève den 11 juni 1931 en officiös sammankomst, i vilken deltago representanter för 23 länders regeringar, däribland för Sverige, Danmark, Finland, Norge, Estland, Frankrike, Holland, Italien, Storbritannien och Tyskland. Därvid antogs en resolution, enligt vilken sammankomsten uttalade den önskan, att representanterna för de stater, som ännu icke ratificerat

konventionen, måtte föreslå sina respektive regeringar att vidtaga erforderliga åtgärder för försättande i kraft senast den 1 januari 1933 av den reglering, som utgör konventionens föremål, och för ratificering snarast möjligt av konventionen.

Den nordiska socialpolitiska konferens, som på inbjudan av svenska regeringen hölls i Stockholm den 30 november och den 1 december 1931, gav också uttryck åt en önskan om konventionens snara förverkligande.

I propositionen meddelas, att konventionen ratificerats av Australien, Kina, Indien, Irländska Fristaten, Japan och Luxemburg. Enligt vad utskottet inhämtat, har numera även Estland ratificerat konventionen.

Föredragande tillförordnade departementschefen uttalar i propositionen, att sedan utredning i ämnet numera verkställts, frågan befinner sig i det läge, att densamma torde böra upptagas till förnyat övervägande. Departementschefen yttrar vidare, att han ansett sig böra föreslå, att vårt land måtte ansluta sig till konventionen, och att han i enlighet med denna uppfattning låtit inom departementet utarbeta ett förslag till lagstiftning i ämnet. Vid anmälan i statsråd av lagrådets yttrande över förslaget anförde då föredragande departementschefen, att det vore hans avsikt att, därest lagförslaget vunne riksdagens bifall, sedermera hemställa, att Sverige måtte biträda konventionen.

Enligt ifrågavarande lagförslag skall gods med en bruttovikt av ettusen kilogram eller mera, som är avsett att inom eller utom riket för befordran inlastas å fartyg, före inlastningen eller, där denna skall ske i utländsk hamn, före avsändandet från riket förse med uppgift om bruttovikten i kilogram. Skyldighet att tillse, att godset förse med behörig viktuppgift, åvilar avlastaren eller, där inlastningen skall ske i utländsk hamn, avsändaren. Saknas viktuppgift eller är bruttovikten för lågt angiven, är den för viktmärkningen ansvarige i regel förfallen till straff.

*Förslagets
innehåll.*

Dessa föreskrifter hänföra sig allenast till åtgärder för godsbefordran, vilka vidtagas inom riket. Skyldigheten att tillse, att godset förse med behörig viktuppgift, är i regel knuten vid inlastning å fartyg, vilken äger rum inom Sverige. Endast för det fall, att inlastning skall ske i utländsk hamn, är skyldigheten fäst vid avsändandet av godset från riket.

Ansvarig för viktmärkningens behöriga fullgörande är endast den som kan betraktas såsom avlastare eller, i vissa fall, den som utan att vara avlastare är avsändare. I fråga om gods, som inlastas i svensk hamn, vilar skyldigheten att tillse, att godset förse med behörig viktuppgift, undantagslöst å avlastaren. Om gods, som avsändes från Sverige, emellertid skall inlastas först i utländsk hamn, åligger skyldigheten godsets avsändare i Sverige, han må vara att anse såsom avlastare eller icke. Ansvarsfrihet föreligger, där godset, då den eljest ansvarige mottog detsamma, var försett med uppgift om bruttovikten och anledning saknats till antagande, att uppgiften var oriktig.

Begreppet avlastare har icke definierats i den föreslagna lagen. Jämväl i sjölagen användes beteckningen avlastare utan närmare förklaring, och för-

hållandet är enahanda beträffande det utkast till lagbestämmelser om befraktning, som utarbetats inom de nordiska sjölagstiftningskommittéerna (Statens offentliga utredningar 1930:11). Såsom kommerskollegium i sitt i propositionen återgivna yttrande meddelat, begagnas ordet avlastare för att beteckna den person, vilken tillhandahåller fartygsbefälhavaren godset.

Till belysande av de i lagförslaget använda begreppen avsändare och avlastare får utskottet ytterligare hänvisa till följande delar av föredragande tillförordnade departementschefens anförande vid förslagets remitterande till lagrådet.

Den största svårigheten vid utarbetande av lagstiftning i ämnet förorsakar frågan, på vem skyldigheten till viktmärkning rättvisligen och lämpligen bör läggas. Konventionen tager icke någon ställning till detta spörsmål utan förklarar tvärtom i § 1 sista stycket, att det tillkommer den nationella lagstiftningen att avgöra, huruvida nämnda skyldighet skall åvila avsändaren eller någon annan.

Den så att säga mest fullständiga anordningen i förevarande avseende skulle väl ernås genom att lägga skyldigheten på alla, som med vetskap om den förestående sjötransporten avlämna godset för befordran, d. v. s. från och med den egentlige primäre avsändaren, exempelvis tillverkaren, till och med — med inbegripande av samtliga eventuella mellanhänder — stuverifirman, som bringar godset ombord å fartyget. En dylik anordning skulle emellertid tydligen knappast kunna anses rättvisligen grundad eller praktiskt lämplig. Mellanhänderna, t. ex. åkeri- och järnvägsföretag, intaga nämligen i rättsligt hänseende som regel icke en sådan ställning i förhållande till godset, att man skäligen kan ålägga dem någon ansvarighet i förevarande avseende. Bristande kännedom om godsets vikt och saknad av tid skulle också i många fall för dem lägga hinder i vägen för märkningsplikten fullgörande. Sannolikt skulle en dylik månghövdad förpliktelse även vara ägnad att åvägabringa oreda i avseende å ansvarsbegreppen och verka avtrubbande på ansvarskänslan.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde det vara lämpligast att till ansvarighetens uppbärande utvälja endast en av dem, som medverka till godsets överbringande till sjötransporten. Av dessa synes stuvaren vara att jämställa med mellanhänderna och följaktligen böra undantagas från skyldighet att svara för märkningens fullgörande. De enda, på vilka valet skäligen synes kunna falla, äro den egentlige primäre avsändaren och avlastaren.

Vid övervägandet av nu berörda fråga har jag ansett mig böra stanna vid att förorda, att avlastaren skall vara pliktig att bära ansvaret för viktmärkningens fullgörande, dock med undantag för det fall, att inlastningen skall äga rum utom Sverige, i vilket fall den, som avsänder godset till ort utom riket, synes böra hava nämnda skyldighet. I detta fall torde visserligen stundom, exempelvis då genomgående konossement till bestämmelseorten utfärdas, här i riket finnas någon, som kan anses såsom avlastare och å vilken viktmärkningsskyldigheten således skulle kunna läggas. Ofta nog är förhållandet emellertid det motsatta. I sådana fall torde avsändaren böra svara för viktmärkningen. Det förefaller då vara mest lämpligt och redigt att låta avsändaren städse bliva den för märkningen ansvarige, så snart inlastningen icke äger rum i svensk hamn.

Med hänsyn till att speditörer i många fall uppträda såsom avlastare vid styckegodsbefraktning skulle märkningsplikten ej sällan komma att åvila dem.

I lagförslaget meddelas vidare föreskrifter angående sättet för viktmärkningens utförande och ansvarsbestämmelser, som hava avseende därå.

I likhet med departementschefen anser utskottet den utredning, vilken numera föreligger rörande de sannolika verkningarna av en lag sådan som den föreslagna, vara ägnad att undanröja de tidigare yppade betänkligheterna mot en lagstiftning av detta slag. Särskilt beaktansvärt är det av departementschefen påpekade förhållandet, att enligt vad utredningen giver vid handen viktmärkning redan nu i avsevärd utsträckning tillämpas inom landet beträffande gods, som skall transporteras å fartyg. Då därtill kommer, att ett stort antal stater förväntas inom en snar framtid biträda ifrågavarande konvention, finner utskottet en lagstiftning i anslutning till konventionen böra komma till stånd.

Utskottet.

Vad de särskilda bestämmelserna i förslaget angår har utskottet icke funnit anledning till erinran mot desamma.

Utskottet får förty hemställa,

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 18 februari 1932.

På andra lagutskottets vägnar:

HJALMAR von SYDOW.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *von Sydow*, *Sigfrid Hansson*, *von Geijer*,* *Norman*, *Larsson* i Brålanda, *Olof Carlsson* och *P. Sandström*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hage*, *Wallerius*, *Johanson* i Hallagården, *Petersson* i Lerbäcksbyn, *Sandström* i Nyland, *Björnberg* och *Hansson* i Trollhättan.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.